

Hajnaltól a Hősök terén

Öt óra: A berendezők az utolsó simításokat végzik a ravatalok körül, már minden a helyére került. Eközben fotósok sokasága, s majd tucatnyi tévéstáb is dolgozik, kissé átfázva ugyan, hiszen többségük fél négy óta kint várakozik.

Fél hatkor a takarítónőké a fő szerep. Porszívózzák a fekete posztót, összeseprik a téren eldobott csikkeket. Eközben a tér legkülönbözőbb pontjain az MDF rendezőgárdája kisebb-nagyobb csoportokba verődve egyeztet a következő órák tennivalóit.

Hét óra körül már több árus is feltűnik. Egy nagydarab fiú „Nagy Imre-emlékszalagot” kínál húsz forintért. Egy rövid, fekete selyemszalagra arany színű nyomott Nagy Imre-portré.

Fél nyolckor a rendezők rádióadóján vészkiáltás hallatszik: a Szépművészeti Múzeum mellett valaki szesz italt árul — intézkedjétek! Negyedóra múlva, valamivel nyugodtabb hangon újabb hívás: „Már csak üdítőt árul.”

Nyolc óra: Négy mentőautó érkezik a felvonulási térre, vezetőjük jelentkezik a rendezőknél, majd elfoglalják készenléti helyüket. 11 óráig nem sok dolguk akad, csupán néhány rosszulléttel bajlódót kell ápolniuk; a várakozás és az azt megelőző hosszú utazás sok

erőt kivett az emberekből, különösen az idősebbekből. Kevéssel ezután megérkeztek a BKV különjáratú buszai; az Építők székházától a Hősök teréig nyúlik a kék buszok három oszlopa.

Egy hang az éterben pár perccel később a tűzszereket keresi — nehogy fennakadás legyen a szertartásban amiatt, hogy nem ellenőrzik idejében a koszorúkat. Közben kisebb-nagyobb csoportokban, folyamatosan érkeznek a megemlékezni vágyók a Hősök terére. Fél 11-kor jóval százezer fölöttire becsülik a számukat.

12 óra: Mind többen és többen, csoportokban vagy magányosan néhány szál virággal indulnak, hogy lerójják kegyeletüket a mártírok ravatalánál. Az éterben megnyugtató mondatok: „Minden a tervek szerint zajlik”, „Semmi probléma, tartjuk a határidőket”.

Egy váratlan időjárás-jelentés úgy fél kettő tájékán: minden kocsi vigyázzon, a Dobi István út vonalában esett az eső, csúszni fog.

13.45 óra: A felvezető Mercedes mögött felsorakozik a hat koporsót szállító autó, mögötte a családtagok kocsijai, s a Dózsa György úton többbezes embersorfal között haladva elindul a Kozma utcai temető felé. Az útvonal mentén végig hol vastagabb, hol vékonyabb élő sorfal követi a konvoj útját.

Népszabadság, 1989. június 17.

Nyilatkozatok

Németh Miklós, a Minisztertanács elnöke:

— Az oly sok megpróbáltatást, fájdalmat okozó történelmi eseményt helyére kell tenni, közös megegyezéssel mielőbb le kell zárni, hogy az erőt és a figyelmet a néppel együtt és a nép javára, a jelenre és még inkább a jövőre fordíthassuk. Június 16-át ezt szimbolizálja, és ezt kell jelentse mindnyájunknak, akik felelősen gondolkodunk Magyarországon jövőjéről.

Szólt arról is, hogy ha sok is a hasonlóság a Nagy Imre-kormány szándékai és a mai törekvések között, mint például a pluralizmus, a többpártrendszer, azonban nem lehet eltekinteni a 30–40 évvel ezelőtti és a mostani Magyarország belső és külső körülményei közötti különbségektől. A hasonlóságok, az azonos törekvések mögött egy evolúciós fejlődést kell látni, egy megváltozott világot és új feltételrendszert. Németh Miklós, mint mondta, hisz abban, hogy a mai vezetés a néppel összefogva, a politikai és a gazdasági reformok útján haladva egy szebb és boldogabb Magyarország jövőjét alapozza meg.

Pozsgay Imre államminiszter:

— Kézfogás ez a mai nap, lényege a nemzeti megbékélés és a tempós, új lendületű munka megkezdése június 17-től. Ez a megrendítő esemény arra is alkalmas, hogy személyes elkötelezettségemet újra megerősítsem, s örülök, hogy a mai kormány osztja az 1956-tal kapcsolatos nézeteimet. Ma

jobbak a feltételek, és biztatóbbak a körülmények, mint '56-ban a pluralista társadalom megvalósításához, ami akkor tragédiába, mondhatnám katasztrófába fulladt. Megvan az esély arra, hogy a diktatórikus szocializmusról demokratikus társadalmi rendszerre térhessen át békés úton az ország. Ha eddig erre másutt nem volt példa, akkor ennek nálunk kell először megtörténnie.

Bettino Craxi, az Olasz Szocialista Párt főtitkára:

— Nagyon örülök, hogy részt vehetek az eseményen, nagy barátsággal gondolok a magyar népre, tudom, hogy a mai nap rendkívül fontos az önök számára.

Paskai László bíboros, prímás-érsek:

— Ugyanazzal az érzéssel jöttem el, mint az egész magyar nép. Imádságos lelkülettel, őszinte együttérzéssel, a megholtakkal, a megbékélésnek, a megbocsátásnak és a jövő építésének a reményében.

Schöner Alfréd főrabbi:

— Megrendülve s egyben reménykedve érkeztem. Megrendülve, mert a forradalom bukása után lassan másfél emberöltőnyi idő telt el, hogy a mártírok, azok az emberek, akik Isten adományát, életüket adták egy nép függetlenségéért és szabadságáért, a megérdemelt püszasztálra kerülhettek. Reménykedve, mert nagy lehetőséget érzek az újrakezdéshez, a hívó ember hitével bízom a valódi kibontakozásban, abban, hogy e nagy történelmi lehetőséget nem hagyjuk ki.